

KVALITETSDEKLARATION

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

Ämnesområde

Jordbruk, skogsbruk och fiske

Statistikområde

Jordbrukets ekonomi

Produktkod

JO0205

Referenstid

2024

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

EAA (Economic Accounts for Agriculture) utgör en skattning av produktionsvärdet och kostnaderna för jordbrukssektorns produktion. Ändamålet är att visa det totala ekonomiska resultatet inom den svenska jordbrukssektorn.

Statistiken används som underlag för analyser av jordbrukssektorn, både nationellt och inom EU. Uppgifterna som redovisas omfattar inte enbart värden utan även volymer (gäller inkomstsidan och vissa poster på utgiftsidan). Volymuppgifterna används för att bedöma produktionsförändringar inom jordbrukssektorn.

EAA sammanställs tre gånger för varje referensår (t):

- i början av december (år t) publiceras en prognos för innevarande år
- i mitten av februari (t+1) publiceras preliminära resultat
- i början av oktober (t+1) publiceras den slutliga statistiken.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används av EU:s generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling, DG AGRI, som underlag för bedömningar av den ekonomiska utvecklingen inom EU:s jordbruk. I Sverige används statistiken av organisationer, företag och myndigheter som underlag för ekonomiska bedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Till viss del används den som underlag till Nationalräkenskaperna.

1.2 Statistikens innehåll

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen består av alla företag i det statistiska Lantbruksregistret (LBR). LBR omfattar företag som uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- innehar djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 höns (inklusive kycklingar)
- bedriver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller minst 200 kvadratmeter växthusyta.

Utöver de företag som omfattas av LBR ingår även företag med följande verksamheter i målpopulationen:

- uppfödning av hästar
- uppfödning av sällskapsdjur (professionell)
- biodling
- renskötsel
- uppfödning av pälsdjur
- uppfödning av vilt i hägn

- entreprenadverksamhet åt andra jordbruksföretag.

Utöver detta ingår sådana verksamheter som intäkts- eller kostnadsmässigt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Denna typ av verksamhet benämns "Sekundära icke-jordbruksaktiviteter". Exempel på sådana verksamheter är maskintjänster utanför sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

1.2.2 Variabler

I den slutliga statistiken som publiceras i oktober redovisas följande variabler:

- årliga produktionsvärden per produkt/tjänst till både löpande och fasta priser
- årliga kostnader per kostnadsslag till både löpande och fasta priser
- årliga ersättningar i form av produktstöd och produktionsstöd
- årliga förädlingsvärden och värden i form av andra resultatmått.

I de två statistikrapporter som avser prognos respektive preliminär utveckling mellan de två senaste åren redovisas värdet av produktionen, kostnader, ersättningar och resultatmått. Utöver detta redovisas även förändringarna mellan åren med hjälp av index för volymer, pris och värden. Detaljnivån avseende produkter är lägre i dessa rapporter än i den slutliga statistiken.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av typerna totaler och kvoter.

Totaler skattas för:

- produktionsvärde per produkt
- erhållna stöd och ersättningar
- kostnad per kostnadsslag.

Kvoter skattas för:

- volym-, pris- och värdeförändringar (i prognos och preliminära beräkningar).

1.2.4 Redovisningsgrupper

I de två statistikrapporter som avser prognos respektive preliminär utveckling mellan de två senaste åren sker redovisning av följande grupper av produkter, andra intäktslag och kostnadsslag:

- spannmål, industrigrödor, foderväxter, köks- och plantskoleväxter, potatis, frukt samt andra växter och vegetabiliska produkter
- djur och animaliska produkter
- jordbrukstjänster
- sekundära icke-jordbruksaktiviteter
- insatsförbrukning
- kapitalförslitning
- löner och kollektiva avgifter
- övriga produktionssubventioner
- arrende- och hyreskostnader
- räntekostnader och ränteintäkter
- Total arbetsinsats (1 000-tals årsverken)

Vidare redovisas följande resultatmått:

- förädlingsvärde brutto till baspris
- förädlingsvärde netto till baspris
- faktorinkomst
- driftsöverskott netto
- företagsinkomst.

I den slutliga statistiken som publiceras i oktober varje år sker redovisning på en mer detaljerad nivå.

De i EAA ingående resultatmått till baspriser beräknas på följande sätt (inom parenteserna visas den kod som används i vår nationella statistikdatabas och av Eurostat):

- + Värdet av vegetabilieproduktionen (100000)
- + Värdet av animalieproduktionen (130000)
- + Intäkter från jordbrukstjänster (150000)
- + Intäkter från sekundära icke-jordbruksaktiviteter (170000)
- = *Jordbrukssektorns totala produktionsvärde (180000)*
- Kostnader för insatsvaror och tjänster (200000)
- = *Förädlingsvärde brutto till baspris (260000)*
- Kapitalförslitning (270000)
- = *Förädlingsvärde netto till baspris (280000)*
- + Övriga produktionssubventioner (310000)
- = *Faktorinkomst (320000)*
- Löner och kollektiva avgifter (290000)
- = *Driftsöverskott (330000)*
- Arrende- och hyreskostnader (340000)
- +/- Räntenetto (360000-350000)
- = *Företagsinkomst netto (370000)*

1.2.5 Referenstider

EAA redovisas för kalenderår.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

EAA:s intäktssida bygger i huvudsak på redan befintlig statistik som produktions-, pris- och stödstatistik som bedöms ha god tillförlitlighet.

På kostnadssidan baseras uppskattningarna för flertalet kostnadsslag vanligtvis på aggregerade bokföringsuppgifter från företag. I vissa fall används modellantaganden och schablonmässiga antaganden. Detta ger en osäkerhet i uppgifterna. På grund av att ett flertal olika datakällor används, kan några statistiska osäkerhetsmått inte anges.

Under flera år baserades kostnaderna för insatsvaror och tjänster på bokföringsuppgifter för över 7 000 företag. De tre senaste åren har antalet företag som kostnadsberäkningarna baseras på minskat i större omfattning än tidigare. År 2022 baserades kostnadsberäkningarna på knappt 6 400 företag

och motsvarande siffra för 2024 var cirka 4 000. Att antalet företag, som ligger till grund för skattningarna, har minskat de senaste åren ökar sannolikt osäkerheten i skattningarna. Det går dock inte att ta fram något mått på hur tillförlitligheten i skattningarna har förändrats.

I de två statistikrapporter som avser prognos respektive preliminär utveckling mellan de två senaste åren baseras statistiken på en mycket stor andel preliminära uppgifter och prognoser, särskilt på kostnadssidan, vilket innebär att den har en hög grad av osäkerhet. Den slutliga statistiken kan därför komma att skilja sig påtagligt från resultaten i prognosen och i den preliminära statistiken (se avsnitt 2.3).

2.2 Osäkerhetskällor

EAA baseras till stor del på redan befintlig statistik. Osäkerheten i EAA beror därför i stor utsträckning på kvaliteten i den statistik som används i beräkningarna. I vissa fall finns ingen befintlig statistik tillgänglig eller så beskriver den befintliga statistiken inte fullt ut det som ska mätas i EAA. I dessa fall måste uppskattningar alternativt modellantaganden användas, vilket ytterligare bidrar till osäkerheten i EAA. De främsta osäkerhetskällorna i EAA är sannolikt mätning och modellantaganden. I prognosen och de preliminära beräkningarna tillkommer ytterligare osäkerhetskällor. Dessa beskrivs i avsnitt 2.3.

2.2.1 Urval

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Urval som görs i vissa undersökningar som ligger till grund för EAA påverkar säkerheten i EAA:s resultat men det är mycket svårt att kvantifiera i vilken omfattning.

2.2.2 Ramtäckning

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Osäkerhetskällan bedöms påverka den totala osäkerheten i liten omfattning.

2.2.3 Mätning

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Osäkerhetskällan bedöms påverka den totala osäkerheten förhållandevis mycket.

2.2.4 Bortfall

Se avsnitt 2.1 och 2.2 ovan. Osäkerhetskällan bedöms påverka den totala osäkerheten i liten omfattning.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetning är en osäkerhetskälla vid produktionen av den statistik som används som underlag till EAA såväl som vid de bearbetningar som görs vid sammanställningen av EAA. Bedömningen är dock att eventuella bearbetningsfel har en begränsad påverkan på den totala osäkerheten.

2.2.6 Modellantaganden

För vissa poster bygger skattningarna på schablonmässiga antaganden och modellantaganden i de fall direkt information saknas. Detta gäller framför allt på kostnadssidan men till viss del även vid beräkning av produktionsvärden.

Som exempel kan nämnas avskrivningar på byggnader och kostnader för näringar som ska ingå i EAA men som inte ingår i Lantbruksregistret.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

EAA sammanställs tre gånger för varje referensår. I början av december under referensåret publiceras en prognos för utvecklingen under året. I mitten av februari året därpå publiceras preliminära resultat och i oktober publiceras den slutliga statistiken.

I prognosen och den preliminära statistiken baseras beräkningarna på en mycket stor andel preliminära uppgifter och uppskattningar. Generellt finns det bättre underlag för att beräkna intäkterna än kostnaderna. Den slutliga statistiken kan därför skilja sig avsevärt från resultaten i prognosen och den preliminära statistiken.

För att belysa osäkerheten i prognosen redovisas den procentuella skillnaden mellan prognosen och den slutliga statistiken i tabell 1. I tabell 2 redovisas skillnaden mellan den preliminära och slutliga statistiken. Ett positivt värde i tabellen betyder att prognosen eller de preliminära beräkningarna överskattade det slutliga värdet för respektive post. I genomsnitt var prognosernas skattningar av företagsinkomsten 19 % ifrån de i de slutliga beräkningarna de fem senaste åren. Motsvarande värde för de preliminära beräkningarna är 18 %.

Tabell 1. Procentuell avvikelse mellan prognos och slutlig statistik

Kod	EAA	2020	2021	2022	2023	2024
100000	Vegetabilieproduktion	-3 %	-9 %	0 %	-6 %	0 %
130000	Animalieproduktion	-2 %	0 %	0 %	-1 %	-1 %
180000	Jordbrukssektorns totala produktionsvärde	-1 %	-6 %	-1 %	-3 %	-1 %
200000	Kostnader för insatsvaror och tjänster	-1 %	-2 %	9 %	-2 %	-3 %
280000	Förädlingsvärde netto	2 %	-29 %	-40 %	-10 %	10 %
320000	Faktorinkomst	2 %	-15 %	-23 %	-4 %	6 %
370000	Företagsinkomst	4 %	-30 %	-39 %	2 %	22 %

Tabell 2. Procentuell avvikelse mellan preliminära beräkningar och slutlig statistik

Kod	EAA	2020	2021	2022	2023	2024
100000	Vegetabilieproduktion	-4 %	-7 %	0 %	-6 %	0 %
130000	Animalieproduktion	-2 %	0 %	1 %	-1 %	0 %
180000	Jordbrukssektorns totala produktionsvärde	-1 %	-5 %	0 %	-3 %	0 %
200000	Kostnader för insatsvaror och tjänster	-1 %	1 %	7 %	-3 %	-2 %
280000	Förädlingsvärde netto	-2 %	-33 %	-29 %	-6 %	12 %
320000	Faktorinkomst	1 %	-17 %	-17 %	-2 %	7 %
370000	Företagsinkomst	1 %	-33 %	-30 %	5 %	23 %

Det vi kan se är att prognosen och de preliminära beräkningarna har betydligt sämre träffsäkerhet när det gäller resultatmått, det vill säga förädlingsvärde, faktorinkomst och företagsinkomst år 2021 och 2022. År 2021 och 2022 steg till exempel priserna på vegetabilier, främst spannmål och oljevaxter kraftigt och det gjorde även priserna på insatsvaror. År med stora förändringar i till exempel priser på produkter och insatsvaror eller år med sämre produktionsförutsättningar, såsom torkan 2018, har träffsäkerheten i prognosen och de preliminära beräkningarna ofta varit sämre.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Arbetet pågår kontinuerligt under året. Framställningstiden för den slutliga statistiken är 9 månader. Prognosen publiceras 1 månad före aktuellt referensårs slut och den preliminära statistiken publiceras 1,5 månad efter aktuellt referensårs slut.

3.2 Frekvens

Den slutliga statistiken publiceras en gång per år. Dessutom publiceras varje år en preliminär beräkning för föregående år samt en prognos för innevarande år.

3.3 Punktlighet

Publiceringen har genomförts enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras fritt tillgänglig i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i rapportserien EAA - Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn, även benämnd JO0205, på Jordbruksverkets webbplats. Statistikuppgifterna översänds även till EU:s statistikmyndighet Eurostat som publicerar dem i sin databas.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjligheten att få tillgång till ytterligare statistik finns. Förfrågningar görs till ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet.

4.3 Presentation

Presentation sker i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i form av tabeller, figurer och textkommentarer i rapporter på Jordbruksverkets webbplats.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration tillsammans med "Statistikens framställning" utgör dokumentation av undersökningen.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Tidsserier finns från 1973. Mer detaljerade beräkningar finns från 1990. Statistiken från år 1990 och framåt i tiden baseras på samma metod. Jämförelser med statistiken före år 1990 bör göras med stor försiktighet.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Inga jämförelser görs mellan grupper.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Denna statistik kan i första hand jämföras med motsvarande statistik för övriga EU-länder som publiceras av Eurostat.

Statistiken används till viss del som underlag till Nationalräkenskaperna (NR) som produceras av Statistiska centralbyrån (SCB). I NR:s beräkningar skiljer sig populationen företag något åt och delvis används andra källor, varför uppgifterna om jordbruket i NR skiljer sig från de som publiceras i EAA.

Inom området Jordbrukets ekonomi kan ytterligare två undersökningar som publiceras inom ramen för den officiella statistiken nämnas. Utvecklingen av jordbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företags-ekonomiska principer redovisas i Jordbruksekonomiska undersökningen (JO0202). Produkten Jordbrukarhushållens inkomster (JO0204) har som syfte att belysa utvecklingen och sammansättningen av jordbrukarhushållens inkomster i olika grupper av jordbruksföretag. Resultat från båda undersökningarna publiceras på Jordbruksverkets webbsida.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken visar inga brister i numerisk överensstämmelse. Som följd av avrundningar kan mindre avvikelser förekomma i summeringar.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Det föreligger ingen skyldighet att lämna uppgifter till denna statistik. EAA baseras dock på uppgifter från ett stort antal andra statistikprodukter, administrativa register med mera som i vissa fall är belagda med uppgiftsskyldighet.

E EU-reglering och internationell rapportering

EAA (Economic Accounts for Agriculture) beräknas enligt regler som fastställts av EU:s statistikmyndighet Eurostat. Denna statistik regleras sedan 2004 av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 138/2004 av den 5 december 2003 om räkenskaper för jordbruket i gemenskapen. Medlemsländerna beräknar och översänder EAA till Eurostat enligt fastställd tidsplan.

F Historik

EAA är ett system av statistiska beräkningar av värdet av jordbrukssektorns produktion och kostnaderna för denna produktion och avser att visa den totala ekonomiska utvecklingen inom den nationella jordbrukssektorn. Tidigare gjordes detta i Sverige genom den så kallade sektorskalkylen, som

beräknats under en lång följd av år. Sektorskalkylen var ett viktigt underlag vid de prisöverläggningar som förekom under prisregleringsperioderna fram till och med 1990. I och med Sveriges inträde i EU 1995 anpassades sektorskalkylen för att uppfylla kraven enligt EU:s regelverk. Tidsserier finns från 1973. Mer detaljerade beräkningar finns från 1990.

G Kontaktuppgifter

Typ	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Kristin Gustafsson Johan Holmer Ulf Svensson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	Kristin Gustafsson: 036 – 15 57 54 Johan Holmer: 036 – 15 60 68 Ulf Svensson: 036 – 15 50 74